

1916-1917

Prolog

Kriget är inne på sitt andra år och Sveriges befolkning drabbas nu hårdare. I oktober 1916 införs ransonering på socker. Maxpriser gäller på korn, råg och havre. Bönderna protesterar mot detta genom, att använda brödsäd till kreatursfoder, vilket skapar en akut bristsituation. I januari 1917 införs, som en följd av detta, ransonering på bröd och mjöl. Svartabörshandeln breder ut sig.

Missnöjet sprider sig och statsminister Hammarskjöld begåvas med namnet Hungerskjöld i den politiska agitationen. IFK Ängelholm verkar ha gått i graven och omnämns inte fler gånger i Engelholms Tidning. För första gången kan man emellertid läsa reportage om juniorfotboll i Ängelholm och det är ÄIF, som startat en juniorverksamhet.

Den 17 april spelas årets första match i Ängelholm. I Höja möts hemmalaget och ÄIF:s nykomponerade juniorlag. Enligt referatet spelar Höja med hela fem reserver och ÄIF med ett, med seniorer, förstärkt lag. Resultatet 8-0 till ÄIF talar för att Höja, denna dag, var försvagat.

Veckan efter kommer HIF:s juniorlag på besök. Inför storpublik, på ett för dagen välansat Nya Torg, vinner HIF programenligt med 7-2. Detta är en stor händelse i Ängelholms fotbollshistoria och inledningen till en framgångsrik period för ÄIF:s juniorlag. Johannes Kollberg, ÄIF:s vänsterback utnämns till planens bäste spelare av journalisten. Han skulle så småningom ta steget över till HIF. Andra spelare, som får beröm är, halvbacken Lindgren samt de båda forwardsspelarna Winstedt och Stenberg, som också gör ÄIF:s mål i matchen. Trots de sju målen får målvakten Sjöholm beröm även om han anses något långsam. ÄIF har nu två juniorlag och lag 2 vinner i samma helg mot Höja med 6-5.

Under maj månad spelar ÄIF:s a-lag två matcher, den 1 maj mot BK Victoria och den 14 maj mot Höganäs BK i spelet om Skånska mästerskapet. ÄIF förlorar båda matcherna. Den första med hela 0-5 och den andra, inför, storpublik med 2-4.

Ur Halmstads BK:s historia kan man läsa att laget 1916 erövrade en ”ståtlig statyett”, när man i en turnering över tre matcher besegrade Ängelholms IF. Om den första av dessa matcher kan man läsa i Engelholms Tidning måndagen den 11 juni. Matchen slutar med 7-2 i HBK:s favör. Det intressanta är referatet, signerat av pseudonymen ”idrottsman”.

Vem, som döljer sig bakom signaturen, får vi aldrig veta men hela artikeln är mycket kritisk mot ÄIF och det fanns grund till det. Båda lagen var reservbetonade och ÄIF saknade ett par av sina ”gåpåare”. Planen beskrivs, som ”allt annat än i godt skick, hvilket nog inverkade på ett godt spel men skylla nederlaget därpå går ju inte”. ”H.B. hade något af det samspel och energi, som helt saknades hos EIF och de mål H.B. gjorde hade den rätta klämman och voro dem förtjänta”. Det, som upprör signaturen ”idrottsman” mest är att två hemmaspelare helt sonika lämnar planen under slutet av andra halvlek inte på grund av att Halmstad spelar för hårt utan ”genom olust för spelets gång”. Ordinarie domare saknades och detta kommenteras på följande sätt:

”Att som nu var fallet, under första halflek, ha en och under andra en annan, ingendera, fyllande måttet, är ej heller till EIF:s beröm. Nog torde EIF med lite god vilja och ordning kunna hålla sig med en fullgod reservdomare”.

”Idrottsman” efterlyser god disciplin, regelbundna träningsmatcher, bättre bollbehandling samt inte minst att spelarna är i god form, när matcher spelas. I betraktande av ÄIF:s resultat denna vår så förstår man kritiken. Han har också synpunkter på ÄIF:s lagspel och avslutar artikeln så här:

”Försök för en gångs skull vid match låta bollen få ett kretslopp, mera cirkulera bland spelarna, hvilket är betydligt lugnare och gynnsammare för en lyckad utgång”.

Den 17 juli spelas den andra matchen om ”Engelholmsstatyetten”, nu i Halmstad på Sommarlust. ÄIF tar, trots fyra reserver, revansch på sig själva och gör en strålande match. Långt in i andra halvlek leder Ängelholmarna med 4-1 men lyckas inte knyta ihop säcken och Halmstads BK lyckas strax före slutsignalen kvittera till 4-4.

Den 31 juli spelas den tredje och sista matchen om ”statyetten” på Nya Torg. Halmstad vinner i överlägsen stil med 7-3. ÄIF:s individuella skicklighet beröms men Halmstadslagets utmärkta kortpassningsspel avgör matchen. ”EIF:s långpassningar fångades af vinden och gingo aldrig till bestämmelseorten”.

På aftonen var det prisutdelning, allmän förbrödring, och fest i Tullakrok.

Tidigare på sommaren hade ÄIF spelat två matcher. Första laget möter den 14 juni Höganäs BK i match om den Svenssonska pokalen och förlorar med 1-3. Det går bättre för juniorlaget, som den 9 juli spelar mot Helsingborgslaget Karlsro och vinner med 4-1. Juniorlaget matchar nu flitigt. Den 7 augusti får laget halv revansch på HIF, då ÄIF:s framtidshopp spelar 3-3 mot HIF. Winstedt visar sin målfarlighet och gör två mål. Ett nytt Helsingborgslag, vid namn Wilson Parks BK, gästar den 13 augusti nya torget. I en, enligt journalisten, slätstruken match vinner ÄIF:s juniorer med 6-2. Det bestående intrycket av matchen var, enligt Engelholms Tidning, att spelet fördes för mycket med munnen, vilket avsevärt försvårade domarens uppgift.

Den 3 september ger sig Engelholms IF:s juniorer ut på en liten turné. Målet är Helsingör för match mot därvarande förenings A-lag, vilket i stort sett är detsamma, som klubbens juniorlag.. Matchen slutar 2-2 men ÄIF hade vunnit, ”om domaren ej varit så partisk, ty spelet hölls nämligen 4 ½ minuter öfver tiden, under hvilken tid danskarna gjorde sitt andra och afgörande mål, hvilket kom resultatet att blifva 2 mål mot 2 eller oafgjort”.

Juniorerna fortsätter sitt matchande hösten 1916. Det blir storstryk mot HIF den 18 september. Matchen slutar 2-13. Det ges ingen förklaring till det stora nederlaget i Engelholms Tidning men med tanke på lagets tidigare resultat så måste något ha hänt. Min teori är att det är ÄIF:s andralag, som spelar. Förstalagets kommande matchresultat talar för detta. ÄIF-juniorerna möter den 22 september elitlaget Örgryte IS:s juniorer i Göteborg. I Göteborgs Morgonpost kan man läsa följande referat:

” En vacker juniormatch spelades igår å Wallhalla mellan Örgrytes och Engelholms idrottsförenings juniorer, hvilka anses vara de bästa i Sverige. Matchen blef elegant och ovanligt intressant. Laget visade både säkerhet och vackert samspel, som många gånger öfverträffade äldre spelares och båda godt för framtiden” ÄIF:s juniorer vann sensationellt med 2-1. Referatet var måhända lite överdrivet positivt men ett lag, som vid den här tiden besegrade elitlaget ÖIS juniorlag måste ju vara bra. Att ÄIF, vanligtvis, fick stryk av HIF var det ingen, som kände till i Göteborg.

Segertåget fortsätter. Den 14 oktober vinner ÄIF-juniorerna mot IFK Malmös dito med 4-1. En högst meriterande seger och inte blir det sämre efter en ny seger mot Helsingör i årets sista match på Nya Torg den 21 oktober. Egentligen skulle ÄIF möta Köpenhamn BK:s juniorlag, som vid den här tiden ansågs vara det bästa juniorlaget i Danmark men förhandlingarna spricker. Ersättaren Helsingör var emellertid inget dåligt lag:

” Laget är ett af de mest framstående bland de danska landsortslagen och i individuell afseende äro spelarna af synnerligen hög klass. I rent fysiskt hänseende äro de juniorerna mycket öfverlägsna, hvilket ju äfven är helt naturligt, då de utgöra föreningens a-lag”.

Matchen slutar 4-4, efter 4-2 i halvtid.

En framgångsrik för att inte säga sensationell säsong, är över för ÄIF:s juniorer.

En djärv och kostsam satsning, som redan börjar ge resultat och de kommande åren skulle visa, att satsningen var riktig.

Fotbollssäsongen 1917 inleds i april månad med ett möte mellan grannklubbarna. I en liten artikel på sportsidan den 3 april, kan man läsa om att det finns planer på att starta en fotbollsserie i Ängelholmsområdet. Det blir en serie men utan ÄIF men med Höja. De andra lagen är Åstorp och Kvidinge. Dock kommer ÄIF, att ingå i ett friidrottsutbyte mellan klubbarna.

ÄIF spelar säsongens första match den 22 april mot HIF:s b-lag. Trots bra motstånd blir det förlust med siffrorna 1-4.

Den 6 maj spelas det två matcher på nya torget. A-laget möter Klippan i Skånska mästerskapets första omgång och vinner med 3-2. Juniorlaget besegrar Höjas b-lag med 5-2. Beröm i segrarlaget får Ihl, Lindholm och Kristoffersson. Den senare beskrivs, som en "innertank".

En vecka senare är det returmöte mot Klippan. Denna gång vinner grannen i sydöst med 2-1. Något mer referat, om Skånska mästerskapet för ÄIF:s del går inte att finna i Engelholms Tidning så troligtvis var det Klippan, som gick vidare.

Matchen beskrivs, som en spännande historia inför drygt 200 åskådare. Enligt journalisten var det ett rättvist resultat och domaren, herr Persson från Hässleholm, var bra, även om han inte var felfri.

Utbytet med Halmstads BK fortsätter 1917. Under året möts klubbarna tre gånger om den s. k. "Halmstadpokalen". Söndagen den 28 juni spelas den tredje matchen. Den första hade vunnits av ÄIF efter överlägset spel med 7-1. Returen i Halmstad slutade 1-1. ÄIF:s möjligheter var sålunda väldigt goda. För att ta hem pokalen var Halmstad tvungna att vinna med sju måls övervikt och det ansåg journalisten var helt uteslutet. ÄIF ställde upp med följande lag från målvakt till vänsterytter:

Kron, Kollberg, Hansson, Wahlöf, Davidsson, Lindgren, Åberg, Johansson, Lindqvist, Stenberg och Eriksson.

ÄIF vann matchen med 3-2 och tog därmed hem pokalen för gott.

Samma dag möter ÄIF:s nya juniorlag BK Drott från Helsingborg. "Drottarna" har revansch, att fordra efter ett tidigare nederlag med 1-2.

ÄIF:s juniorlag hade följande uppställning från mål till vänster:

Dahlner, Lindqvist, Lindgren, Björkman, Nordlund, R. Zorn, T. Anderberg, S. Lindqvist, Kristoffersson, Ihl samt T. Tengvall. Hur matchen slutade är, för mig, okänt.

Juniorlaget spelar nu flitigt och segerrikt. Den 22 juli gästas ett nytt Helsingborgslag Nya Torg. Det är Bollklubben Wasa, som får se sig besegrade med 4-3. Den 5 augusti vinner juniorerna mot Ramlösa med 9-3 och den 12 augusti kommer en gammal bekant, Bollklubben Karlsro, på besök. ÄIF:s juniorer visar åter sin styrka och vinner med 5-2.

En stor skånsk turnering under andra halvan av 10-talet var spelet om den Svenssonska Pokalen. När den startade vet jag inte men ÄIF deltog för första gången år 1915. I september 1917 möter ÄIF Höganäs i denna turnering. Matchen slutar 1-1. Vilket lag, som går vidare ges det inget besked om. Det jag vet, är att finalen i Svenssonska Pokalen, detta år, spelas mellan Landskrona BOIS och HIF. BOIS når sin dittills största framgång genom att besegra HIF med 2-0.

ÄIF:s styrelse beslutar vid sitt septembermöte 1917, att under vintern börja med gymnastikträning. För att finansiera verksamheten spelas söndagen den 16 september en uppvisningsmatch mellan ÄIF:s juniorer och ett nykomponerat oldboyslag. Annonsern dagen före avslutas, som följer:

"Med tanke på det goda ändamålet, anbefalla vi på det varmaste den kollekt, som kommer att upptagas under matchen. Det blir säkert lika roligt, som på Cirkus".

Oldboyslaget hade följande uppställning:

Erik Karlsson, E. Wallendorf, Fritjof Larsson, George Jönsson, Ivar Larsson, Robert Andersson, Hjalmar Johansson, C W Nilsson, N. Troell, Algot Borgström samt Carl Ekeröth Reserv var Lorenz Fredriksson.

Trots det regniga vädret kommer det en talrik publik till Nya Torg för att åse matchen. Juniorlaget var förkrossande överlägset och vann med 8-1. Oldboyslaget fick en snällt dömd straffspark och slapp därmed nesan att gå mållösa från planen. Mer var väl inte, att begära av de gamla, som behövde alltför lång tid för att ”leda till sina styfnade fotbollspåkar”. Banan, som enligt journalisten påminde, om Hindenburgs Masuriska träsk¹, sög musten ur spelarna och i referatet dagen efter konstaterar signaturen Pg:

”Ursenioreerna ha säkerligen sofvit godt i natt, och mången af dem skulle idag hälst vilja förvaras liggande”.

Den 20 oktober avslutas fotbollssäsongen 1917 med att ÄIF:s a-lag spelar mot Karlsro BK från Helsingborg. I en, enligt referatet, ointressant match vinner hemmalaget med 4-1. 1917-års svenska mästare hette liksom 2002 Djurgårdens Idrottsförening.

Epilog

Ännu ett förödande krigsår är på väg mot sitt slut. De stora förhoppningar om fred, som skapades, när USA i april 1917 officiellt gick in i kriget, stannar vid förhoppningar.

Det skulle dröja mer än ett år innan amerikanska trupper på allvar går in i kriget så hoppet kommer lite på skam.

Fotbollen i lider av det stora manfall, som de ständiga inkallelserna innebär. I Ängelholm, liksom på många andra håll, är det juniorlaget, som är mest aktivt och de gör bra ifrån sig och utvecklas mycket. Nu läggs grunden till de stora framgångar, som Ängelholms Idrottsförening skulle skörda de kommande två åren.

Källor:

Del 1

NST:s arkiv, Ängelholms Tidning
Svensk Historia, del II av Sten Carlsson 1961.

Del 2

NST:s arkiv, Ängelholms Tidning

Del 3

NST:s arkiv, Ängelholms Tidning

Bilder

- Del 1   ÄIF:s första juniorlag
- Del 2   Bild på Landskrona BOIS från 1917
- Del 3   Bild på Johannes Kollberg

---

¹ Vid de Masuriska sjöarna stod ett av de avgörande slagen på Ostfronten 1914-15.